

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ, ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ВИПУСК 1(12)

Збірник наукових праць

УДК 351.862.4

ББК 65.050.2 (4 Укр)

А 43

Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології

/ Збірник наукових праць Херсонського національного технічного університету. – Вип.1 (12). – Херсон: Грінь Д.С., 2015. – Т 3. – 118 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Херсонського національного технічного університету (протокол № 6 від 15 травня 2015 р.).

Наукове фахове видання з державного управління та педагогічних наук, затверджене постановою президії ВАК України № 1-05/2 від 23 лютого 2011 р. (Бюлетень ВАК України. – 2011. – №4. – С.2).

Збірник наукових праць «Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології» включено до Російського індексу наукового цитування (РІНЦ). Ліцензійна угода № 252-04/2015 від 22 квітня 2015 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор –

Бугенко Володимир Григорович,

член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України,
доктор педагогічних наук, професор

Бакуменко В.Д., доктор наук з державного управління, професор

Бех І.Д., академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор

Блинова О.Є., доктор психологічних наук, професор

Бова Т.В., доктор наук з державного управління, професор

Бургун І.В., доктор педагогічних наук, доцент

Галімов А.В., доктор педагогічних наук, професор

Лопушинський І.П., доктор наук з державного управління, професор

Мартиненко В.Ф., доктор наук з державного управління, професор

Плющ Р.М., доктор наук з державного управління, професор

Половцев О.В., доктор наук з державного управління, професор

Пономаренко Г.О., доктор юридичних наук, доцент

Рудакевич М.І., доктор наук з державного управління, професор

Троцько А.В., член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Федяєва В.Л., доктор педагогічних наук, професор

Шерман М.І., доктор педагогічних наук, професор

ISSN 2225-9724

© ХНТУ, 2015

© Колектив авторів, 2015

- Збірн. наук. пр. Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – Серія «Педагогічні науки». – Полтава, 2012. – Вип. 10. – С. 9–15.
- Богданова О. Е. Образовательная деятельность как условие реализации компетентностного подхода / О. Е. Богданова // *Инновации в образовании*. – 2009. – № 7. – С. 11–23.
 - Викторов В. Основные критерии та показатели качества освіти / В. Викторов // *Вища освіта України*. – 2006. – № 1. – С. 54–59.
 - Воскобойнікова Г. Л. Інноваційний розвиток фармацевтичної галузі в Україні на початку XXI ст.: аналітичний огляд / Г. Л. Воскобойнікова, В. В. Довжук // *Формування Національної лікарської політики за умов впровадження медичного страхування: питання освіти, теорії та практики: матер. III всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 12 березня 2015 р.* / ред. кол.: А.С. Немченко та ін. – Х.: Вид-во НФаУ, 2015. – С. 18–27.
 - Головенко М. Я. Філософія фармацевтичних новацій / М. Я. Головенко // [Електронний ресурс]. – *Вісник НАН України*, 2012, № 3. – С. 59–66. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vnanu_2012_3_6.pdf
 - Дмитренко Г. А. Стратегічний менеджмент: цільове управління освітою на основі кваліметричного підходу: навч. посібник / Г. А. Дмитренко – К.: МАУП, 1996. – 140 с.
 - Побудова систем управління якістю освіти вищих навчальних закладів / [Л.М. Віткін, С.М. Лагтев, Т.В. Фініков, С.М. Піддубна]. – К.: Таксон, 2009. – 564 с.
 - Пономаренко М. С. Хронометричний аналіз незавершених законотворчих ініціатив з фармацевтичного права / М. С. Пономаренко, О. С. Соловійов, Ю. М. Григоров // *Формування Національної лікарської політики за умов впровадження медичного страхування: питання освіти, теорії та практики: матер. III всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 12 березня 2015 р.* / ред. кол.: А.С. Немченко та ін. – Х.: Вид-во НФаУ, 2015. – С. 28–39.
 - Терещиць С. Ціннісні орієнтири стандартизації вищої освіти України / Сергій Терещиць // *Часопис «Вища освіта України»*. – 2011 р. – № 2. – С. 33–40.
 - Формування національної лікарської політики в умовах кризового стану економіки України / В. П. Черних, А. С. Немченко, В. М. Назаркіна та ін. // *Формування Національної лікарської політики за умов впровадження медичного страхування: питання освіти, теорії та практики: матер. III всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 12 березня 2015 р.* / ред. кол.: А.С. Немченко та ін. – Х.: Вид-во НФаУ, 2015. – С. 3–17.
 - Curriculum for Excellence* [Електронний ресурс] / The Curriculum Review Group. – Edinburgh : Scottish Executive, 2004. – 19 p. – Режим доступу : <http://www.scotland.gov.uk>.
 - OECD. The Definition and Selection of Key Competences: executive summary*. 2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/dataoecd/47/61/35070367.pdf>.
 - On the Concrete Future Objectives of Education and Training Systems: report from Educational Council to the European Commission*, Brussels, and 14 febr. 2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://register.consilium.eu.int/pdf/en/01/st05/05980en1.pdf>.
 - Ruchen D. S. Key Competencies for a Successful Life and a Well-Functioning Society / Dominique Ruchen*. – 2003. Hogrefe & Huber Publishers, Germany. – 206 p.
 - Smith M. K. Competence and Competency* [Електронний ресурс] / Mark Smith // *The Encyclopedia of Informal Education*, 2005. – Режим доступу: <http://www.infed.org/biblio/b-comp.htm#>

УДК 378.14:[504+613]

Дрожик Л.В., Щербак І.М.

ІНТЕГРОВАНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

У статті розкрито обґрунтування інтегрованого підходу у процесі формування еколого-валеологічної компетентності майбутніх учителів. Охарактеризовано онтологічну сутність таких наук як екологія та валеологія. Розглянута інтеграція як один з головних шляхів оновлення змісту еколого-валеологічної освіти. Пріоритетно увагу введено до інтегрованих курсів з еколого-валеологічної проблематики, які сприятимуть вдосконаленню предметної системи, поглибленню взаємозв'язків та взаємозалежностей між дисциплінами. Наголошено на еколого-валеологізації природничих курсів шляхом уведення у програми інтегрованого еколого-валеологічного компонента, який дозволить сформувати у студентів узагальнене уявлення про навколишній світ та здоров'я людини, мислити власними категоріями, зіставляти узагальнені висновки з конкретними явищами.

Ключові слова: методологія, інтеграція, інтегрований підхід, еколого-валеологічна компетентність, майбутній учитель.

Дрожик Л. В., Щербак І. М. Інтегративний підхід к формуванню еколого-валеологічної компетентности будущего учителя

В статье раскрыто обоснование интегрированного подхода в процессе формирования эколого-валеологического компетентности будущих учителей. Охарактеризованы онтологическую сущность таких наук как экология и валеология. Рассмотрена интеграция как один из главных путей обновления содержания эколого-валеологического образования. Уделено внимание введению интегрированных курсов эколого-валеологической проблематики, способствующие совершенствованию предметной системы, углублению взаимосвязей и взаимозависимостей между дисциплинами. Отмечено эколого-валеологизации естественных курсов путем введения в программы интегрированного эколого-валеологического компонента, который позволит сформировать у студентов обобщенное представление об окружающем мире и здоровья человека, мыслить собственными категориями, сопоставлять обобщенные выводы с конкретными явлениями.

Ключевые слова: методология, интеграция, интегрированный подход, эколого-валеологическая компетентность, будущий учитель.

L. V. Drozhik, I. M. Shcherbak. Integrated approach to the formation of eco-valeological competence of future teacher

The article reveals the essence of the application of the integrated approach in the process of forming eco-valeological competence of future teachers. Characterized ontological essence of such sciences as ecology and valeology. Considered integration as one of the main ways to update the content of eco-valeological education. Attention is paid to the introduction of integrated courses with eco-valeological issues that will contribute to the improvement of the subject system, deepen relationships and interdependencies between disciplines. Emphasized the eco-valeologization of natural courses by putting integrated eco-valeological component into the programs that will allow forming a generalized idea about the environment and human health, to think their own categories, to compare the findings with specific events.

Key words: methodology, integration, integrated approach, eco-valeological competence, future teacher.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Одним з провідних в еколого-валеологічній освіті стає компетентнісний підхід, який спрямовує зусилля на формування

особистості майбутнього вчителя з високим рівнем еколого-валеологічної компетентності.

Еколого-валеологічна компетентність передбачає поєднання екологічних та валеологічних знань з особистим

досвідом студентів та наявність особистісної позиції щодо необхідності природоохоронної та здоров'язберезувальної діяльності. Новий спосіб буття, нова стратегія поведінки особистості у середовищі свого існування визначається активною взаємодією двох форм самосвідомості – екологічного та валеологічного світогляду. Вирішити проблему інтеграції екологічної і валеологічної компетентності в рамках формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього вчителя можна шляхом інтеграції змісту екологічної і валеологічної освіти. Основою інтеграції екологічної і валеологічної освіти ми вважаємо діалектико-матеріалістичне світо розуміння, яке передбачає визнання загальноісторичної та біологічної єдності людини і природи, гомологічності штучного і природного середовища [7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні положення інтегрованого підходу щодо діяльності педагогічних і освітніх систем висвітлено у працях Є. Барбіної, Є. Дурманенко, І. Звереві, В. Ільченко, А. Єрьомкіна, С. Клепко, І. Козловської, В. Максимові, В. Сидоренка, А. Степанюк, Г. Тарасенко та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Наукове обґрунтування інтегративного підходу до формування еколого-валеологічної компетентності майбутнього вчителя у процесі його професійно-педагогічної підготовки визначає потребу уточнення загальних методологічних підходів при плануванні й проведенні педагогічних досліджень у даному напрямі. В її формуванні домінуючим чинником виступає міждисциплінарна інтеграція.

Ураховуючи те, що еколого-валеологічна компетентність як особистісна якість учителя формується в процесі інтеграції екологічної та валеологічної компетентності, одним з провідних методологічних підходів до процесу її формування має бути саме інтегрований підхід.

Формулювання цілей статті. Метою нашої роботи є обґрунтування інтегрованого підходу як методологічного підґрунтя формування еколого-валеологічної компетентності майбутнього вчителя. Завданням статті є визначення ролі інтегрованого підходу у формуванні еколого-валеологічної компетентності майбутнього вчителя.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Зміст еколого-валеологічної освіти пов'язаний зі становленням ідеалу екологічної людини, для якої характерним є вміння зберігати своє здоров'я та рівновагу середовища. Такий підхід потребує не тільки вироблення навичок відповідної еколого-валеологічної діяльності, але й виховання відчуття відповідальності за її наслідки. Унаслідок цього центр уваги суспільства фокусується навколо особистості вчителя, його культури, еколого-валеологічної компетентності та високого професіоналізму.

Видатний фізіолог І. Сеченов розглядав взаємозв'язок, єдність організму та середовища як найважливіший принцип життєдіяльності. Він уважав, що організм без зовнішнього середовища, як і підтримує його існування, неможливий; тому в наукове визначення організму повинно входити і середовище, що впливає на нього.

Отже, здоров'я людини – інтегральний критерій організації антропологічної системи «Людина – Навколишнє середовище», де відбиваються зв'язки людини з усіма різноманітними підсистемами середовища і, в першу чергу, з природними, соціальними, економічними [1].

Екологія та валеологія утворюють витoki формування еколого-валеологічної компетентності майбутніх учителів.

Здоров'я – це стан рівноваги між вимогами довкілля і силами організму; здатність адаптуватися до умов зовнішнього середовища і своїх власних можливостей протистояти хворобам, старінню та іншим формам деградації, спро-

можність до самозбереження, саморозвитку, до змістовнішого життя. Ми бачимо, що вже в самому визначенні поняття здоров'я, об'єднуються онтологічні сутності екології та валеології. Ендогомеостаз біоскоціальної системи характеризує її внутрішнє середовище, а екогостаз – навколишнє середовище. Тобто ці характеристики мають середовищну природу, яку вивчає екологія. Здоров'я, яке є предметом вивчення валеології, – надбудова над цими екологічними явищами [3].

Тісний взаємозв'язок усіх складових здоров'я (фізичного, психічного, духовного, соціального) співвідноситься зі всім різноманіттям взаємовідносин людини та навколишнього середовища. Нами усвідомлюється значення феномену еколого-валеологічного благополуччя не тільки людини, але й природних та соціальних систем, особливо процесів навчання, виховання та розвитку. Еколого-валеологічна освіта передбачає процес розвитку, об'єднання у ціле екологічної та валеологічної науки, тобто їх інтеграцію.

У зв'язку з цим, важливого значення в процесі формування в майбутніх учителів еколого-валеологічної компетентності набуває інтегрований підхід.

Інтеграція (від лат. *integration* – поповнення, відновлення) – процес розвитку, об'єднання у ціле розрізнених частин і елементів. Процеси інтеграції мають місце як у вже існуючій системі, так і при виникненні нової системи з раніше не сполучених елементів. У процесі інтеграції в системі збільшується обсяг та інтенсивність взаємозв'язків між елементами. Інтеграцію можна розглядати як процес або результат процесу [5].

Інтеграційний процес означає новоутворення цілісності, яке має системні якості загальнонаукової, міжнаукової чи внутрішньонаукової взаємодії, відповідні механізми взаємозв'язку, а також зміни в елементах, функціях об'єкта вивчення, які обумовлені зворотним зв'язком системних засобів і нових якостей, що утворилися [6].

Інтеграція докорінно змінює зміст і структуру сучасного наукового знання, інтелектуально-концептуальні можливості окремих наук. Вона – найважливіший засіб досягнення єдності знання у змістовому, структурному, логіко-гносеологічному, науково-організаційному, лінгвістико-семантичному, методологічному та педагогічному аспектах.

Інтеграція як провідна форма організації змісту освіти на основі всезагальності й єдності законів природи, цілісності людини і цілісності сприйняття суб'єктом навколишнього світу – один з головних шляхів оновлення змісту освіти. При цьому треба зауважити, що це не механічне сполучення розрізнених частин, а структурно-організована система, яка виконує певні функції.

Зараз в арсеналі медико-біологічних, природничих, психолого-педагогічних наук накопичена значна кількість розробок, які мають наукову цінність, але вони часто не об'єднані єдиною теорією про оптимальну взаємодію людини з середовищем існування. Тому окремі наукові досягнення не мають належного ефекту. У сучасну епоху глобальних екологічних змін оптимізація відношень людини з середовищем існування можлива за умови комплексних міждисциплінарних досліджень та інтеграції гуманітарних, технічних і природничих наук [2].

Основна мета інтеграції наук про людину з іншими природничими науками – розробка науково обґрунтованих підходів оцінки ефективності народногосподарських рішень, розвитку науково-технічного прогресу, впровадження нових виробництв, технологій за критерієм здоров'я людини та неруйнівного впливу на природне середовище.

Міждисциплінарна інтеграція створює умови для формування та розвитку загальнонаукових та інтелектуальних здібностей та вмінь (системно, прогностично та критично мислити; різносторонньо аргументувати, доводити та відстоювати свою точку зору, аналізувати життєві обставини та діяти з урахуванням різних галузей людської культури; працювати в групі, враховуючи позиції та інтереси інших людей), тобто забезпечує можливість формування системи універсальних знань, умінь, навичок – елементів ключових освітніх компетентностей, зокрема екологічної та валеологічної.

На нашу думку, у майбутнього вчителя мають бути сформовані:

- системні знання про цілісність людини і середовища, синергетичні принципи побудови світу, технологічну діяльність людини та її вплив на перебіг екологічних процесів у природному середовищі;

- уявлення про здоров'я людини як критерій якості навколишнього середовища, сучасні стратегії подолання екологічної кризи та місце в них духовних цінностей;

- система еколого-валеологічних цінностей;
- екоцентрична спрямованість взаємодії з навколишнім світом;

- позитивна мотивація на збереження середовища існування та власного здоров'я;

- уміння і навички практичної еколого-валеологічної діяльності.

Формування еколого-валеологічної компетентності майбутніх учителів забезпечується організацією педагогічного процесу, при якому передбачається інтеграція екологічних та валеологічних знань з особистим досвідом студентів та виробляється особистісна позиція щодо необхідності природоохоронної та здоров'язбережувальної діяльності. Такий педагогічний процес повноцінно функціонує в межах еколого-орієнтованого навчального середовища, яке має інтегрувати еколого-валеологічне навчання студентів, науково-дослідну та суспільно-корисну роботу еколого-валеологічного характеру. В технологічному плані формування еколого-валеологічної компетентності – це не засвоєння окремо один від одного знань та вмінь, а засвоєння комплексної процедури еколого-пізнавальної та здоров'язабезпечувальної діяльності, яка носить особистісно-розвивальний характер.

Інтегрований підхід дозволить забезпечити цілісність процесу формування еколого-валеологічної компетентності майбутніх учителів; системність та узагальненість еколого-валеологічних знань і вмінь [8]; підсилить світоглядну спрямованість інтересів студентів щодо збереження природи та власного здоров'я. Інтеграція як найважливіший регулятор активності особистості дозволить сформувати її цілісний еколого-валеологічний світогляд, надати майбутньому вчителю «інструментарій» для самостійного й творчого розв'язання складних завдань у професійній педагогічній діяльності.

Використання інтегрованого підходу дозволяє забезпечити єдність ідей, цілей, елементів змісту еколого-валеологічної освіти та її методики, спрямованих на підсилення її методологічної, системостворювальної і формувальної функцій.

Інтегрований підхід до формування еколого-валеологічної компетентності реалізується, поряд з загальнодидактичними, на основі таких специфічних дидактичних принципів: принцип інтегруючої ролі концепції екологічної освіти; принцип інтегруючої ролі концепції здоров'я в екологічній освіті; принцип відповідності структури еколого-валеологічної освіти цілісній структурі та цілісному об'єкту еколого-валеологічного знання; принцип інтегруючої ролі

екології у мультидисциплінарній організації освітнього процесу; принцип неперервності еколого-валеологічної освіти та принцип її інтеграції з системою освіти для сталого розвитку.

Ми вважаємо, що провідне значення у формуванні еколого-валеологічної компетентності майбутнього вчителя має інтеграція екологічних питань з валеологічною проблематикою у таких навчальних дисциплінах, як «Основи екології», «Екологічна валеологія», «Екологія людини», «Глобальна і регіональна екологія», «Радіоекологія», «Екологія міста» та інших, дозволяє забезпечити продуктивність еколого-валеологічної підготовки студентів. Інтегрованою основою таких курсів виступають закони екології, які стосуються екологічної рівноваги, адаптації тощо. Наприклад, такий інтегрований курс як «Екологічна валеологія» або «Екологія людини», дозволяє здійснити багатогранний аналіз здоров'я людини з екологічних позицій, тобто перейти від предметного навчання до об'єктного.

Інтегровані дисципліни еколого-валеологічного циклу також сприяють поглибленню взаємозв'язків та взаємозалежностей між біологічними дисциплінами та екологією і валеологією. Ущільнення навчальної інформації робить її доступною та зрозумілою для студента. Інтегровані заняття відрізняються від звичайних максимальною чіткістю, взаємозв'язком і великою інформативністю навчального матеріалу; сприяють формуванню цілісного й асоціативного мислення; дозволяють використовувати в навчальному процесі різні види діяльності, скоротити загальну кількість занять у цілому та їх загальну тривалість.

Аналізуючи специфіку інтегрованого навчання можна виділити основні його функції: діалектичну (розкриває загальні закономірності і взаємозв'язок знань як єдиної системи), логічну (забезпечує послідовність і взаємозв'язок складових навчального матеріалу), психологічну (визначає психічні процеси, які протікають у свідомості людини при установленні зв'язків між знаннями різних дисциплін) [3].

Інтегрований підхід є конкретним кроком в еколого-валеологізації біологічних курсів, що сприяє цілісному розвитку особистості студента й залучення його до еколого-валеологічних цінностей. Інтеграція виступає як провідна форма організації змісту біологічної освіти на основі узагальненості та єдності законів природи, цілісності сприйняття суб'єктом навколишнього світу і сприяє більш зацікавленому, особистісно значущому й осмисленому сприйняттю еколого-валеологічної інформації. Під час розкриття загальних якостей та законів різних біологічних систем формується розуміння єдності навколишнього середовища і стану здоров'я людини, його залежності від факторів навколишнього середовища [8].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі.

Інтегрований підхід дозволяє розглядати еколого-валеологічну компетентність майбутнього вчителя як інтегровану категорію, цілісне утворення, що складається із взаємопов'язаних компонентів, функціонування яких призводить до виникнення нових (емерджентних) якостей студентів: еколого-валеологічних знань і вмінь, навичок еколого-валеологічної діяльності тощо. Еколого-валеологічна компетентність – це інтегрована характеристика професійних і особистісних якостей майбутнього вчителя, яка відображає рівень сформованості еколого-валеологічних цінностей, знань, умінь та практичного досвіду, що дозволяють йому успішно здійснювати педагогічно орієнтовану еколого-валеологічну діяльність, спрямовану на збереження здоров'я та охорону довкілля в умовах загострення екологічної ситуації, здійснення еколого-валеологічного навчання і виховання школярів.

Одночасно, при використанні інтегрованого підходу кожний компонент еколого-валеологічної компетентності розглядається як цілісне утворення.

Подальші дослідження планується проводити у напрямку вивчення педагогічних умов реалізації інтегрованого підходу у процесі еколого-валеологічної підготовки майбутнього вчителя.

Список використаних джерел:

1. Бойчук Ю. Д. Еколого-валеологічна культура майбутнього вчителя: теоретико-методичні аспекти : [монографія] / Ю. Д. Бойчук. — Суми : ВТД "Університетська книга", 2008. — 357 с.
2. Гербельський Л. В. Концепція національної інтегрованої екологічної освіти / Л. В. Гербельський, І. Г. Ємельянов // Вісн. НАН України. — 1999. - № 11. — С. 40-49.
3. Гончаренко М. С. Екологічна валеологія : [словник-довідник] / М. С. Гончаренко, Ю. Д. Бойчук. — Харків : ХНУ ім. Каразіна. — 2007. — 224 с. — С. 125
4. Еремкин А. И. Система межпредметных связей в высшей школе (аспект подготовки учителя) / А. И. Еремкин. — Харьков : изд-во ХГУ, 1984. — 152 с.
5. Кедров Б. М. О синтезе наук / Б. М. Кедров // Вопросы философии. — 1973. - № 3. — С. 77-90.
6. Прокофьева М. Ю. Междисциплинарная интеграция как принцип университетского образования / М. Ю. Прокофьева // Вісн. Луганськ. нац. пед. ун-ту. Серія: Пед. науки. — 2006. - № 4. — С. 232-241.
7. Щербак І. М. Педагогічні технології в екологічній підготовці майбутнього вчителя / І. М. Щербак // Наукові записки. Серія: Психолого-педагогічні науки : зб. Наук. пр. — Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2012. - № 2. — С. 152-154.
8. Щербак І. М. Індивідуальний підхід до формування професійних умінь і навичок майбутнього вчителя / І. М. Щербак // Засоби науково-дослідної роботи : зб. наук. пр. — Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2012. — Вип. 37. — С. 203-206

УДК 378.09:796/799

Дубовик Ю.М.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури розглядається як сукупність науково й методично обгрунтованих заходів, спрямованих на формування протягом терміну навчання професійної компетентності студентів, необхідної для успішного здійснення в майбутньому педагогічної діяльності в школі. На основі аналізу наукової літератури також виявлено й проаналізовано певні актуальні проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Зокрема, серед цих проблем визначено такі: розвиток мотиваційної сфери студентів; підвищення рівня оволодіння ними професійними знаннями та вміннями; перехід від традиційної форми навчання до навчання інноваційного типу на основі впровадження різноманітних педагогічних технологій; формування морально-вольових якостей майбутніх вчителів фізичної культури тощо.

Ключові слова: професійна підготовка, педагогічна діяльність, майбутній учитель, фізична культура, актуальна проблема.

Дубовик Ю.М. Актуальные проблемы подготовки будущих учителей физической культуры

В статье профессиональная подготовка будущих учителей физической культуры рассматривается как совокупность научно и методически обоснованных мероприятий, направленных на формирование в течение срока обучения профессиональной компетентности студентов, необходимой для успешного осуществления в будущем педагогической деятельности в школе. На основе анализа научной литературы также выявлены и проанализированы некоторые актуальные проблемы подготовки будущих учителей физической культуры. В частности, среди этих проблем определены следующие: развитие мотивационной сферы студентов; повышение уровня овладения ими профессиональными знаниями и умениями; переход от традиционной формы обучения к обучению инновационного типа на основе внедрения различных педагогических технологий; формирование морально-волевых качеств будущих учителей физической культуры и другие.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, педагогическая деятельность, будущий учитель, физическая культура, актуальная проблема.

Dubovik Juliya. Pressing problems of training for future teachers of physical education

The article considers the professional training of future teachers of physical education as the whole of scientifically and methodically based measures directed to form during the training students' professional competence necessary for successful performance in future teaching activities at school. Based on the analysis of the scientific literature the article reveals and analyses certain pressing problems of future teachers of physical education. In particular, it defines among these problems the following: the development of students' motivation, professional knowledge and skills; the transition from the traditional training to the innovative type of training based on the implementation of various pedagogical technologies; the formation of moral and volitional powers of future teachers of physical education etc.

Key words: professional training, teaching activities, future teacher, physical education, pressing problem.

Постановка проблеми. Динамічні політичні й соціально-економічні перетворення суспільства зумовили постановку принципово нових завдань як перед вітчизняною системою освіти в цілому, так і перед вищими навчальними закладами, які забезпечують професійну підготовку майбутніх учителів фізичної культури. Адже самі ці педагоги відіграють важливу роль у формуванні культурних цінностей учнів, зміненню їхнього фізичного та психічного здоров'я, зростанню особистісного потенціалу в різних сферах життєдіяльності.

Як констатує Ю. Кобяков, в останні роки серед науковців помітно зріс інтерес до вивчення ролі й місця фізичної культури в житті сучасної людини, відбувається перегляд сформованих раніше підходів до забезпечення

здоров'язбереження людей [1, с. 10]. А тому проблема підвищення якості підготовки майбутніх учителів фізичної культури набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз вітчизняної наукової літератури засвідчує, що різні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів знайшла своє відображення в дослідженнях таких знаних науковців, як: О. Абдуліна, Ф. Гоболін, І. Зимня, І. Зязюн, З. Курлянд, І. Прокопенко, В. Сластьонін, Р. Хмелюк, О. Цокур та ін. Організаційно-дидактичні вимоги до професійної діяльності шкільного педагога характеризовано в доробках В. Бондаря, В. Лозової, О. Попової, В. Паламарчук та ін. Окремі аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання розкрито в наукових працях